

Живата вода

Откъси от беседи на Йоан Златоуст

Когато изцелява паралитика, Спасителят казва: "Чего, прощават ти се греховете." Прощаването на греховете е източник на здравето и на спасението, награда за покаянието. Покаянието пък е изцеление, което унищожава греха. То е небесен дар, чудесна сила, която по Божията благодат побеждава могъществото и строгостта на законите. Покаянието е достъпно за всеки грешник, то не отхвърля никого, а всеки един съживда отново, защото е горнило то за очистване на греховете.

Раната и лекарството са като греха и покаянието: раната е грехът, лекарството е покаянието. В раната е гнилостта, а в лекарството е очистването от гнилото. В греха има смрад, безчестие, осмиване, а в покаянието - надежда, свобода и очистване от греха. Не ми казвай: "Съгрешил съм много, как мога да се спася?" Ти не можеш, но твоят Господ може - може по такъв начин, че ще изтрие всичките ти презрешения. Слушай внимателно гумите ми: Господ унищожава греховете така, че не оставя и петънце от тях, нито следа. И с връщането на твоего здраве ти дарява благочестие, с освобождаването от наказанието ти дава праведност и превръща съгрешилия в равен на онзи, който не е съгрешил. Защото Той заличава греховете и прави така, че грехът

Живяхме по плът, нека накрая да заживеем по дух. Живяхме в удоволствия, нека се решим да поживеем и в добродетели. Живяхме в нехайство, нека да заживеем в покаяние.

повече не съществува и сякаш никога не е съществувал - всъщност изцяло го унищожава (ако наистина се покаеш, отхвърлиш греха и се гнушиш от него). И така, нека се отвърнем от греховния път, по който сме се лутали. Защото ще дойде мигът, когато животът на този свят ще свърши, и тогава няма да имаме време нито за подвизи, нито за придобивки. Когато свърши жизненото състезание, няма да можем да мислим нито за наградите, нито за първенството и славата.

Настоящото е време за покаяние, бъдещето е време за съг. Сега е времето за подвизи, занаят е време за венците на славата. Сега е време за труд, занаят е време за успокояване. Сега е нужна изнурителна дейност, по-късно трябва да дойде възнаградението.

Станете, умолявам ви, станете и ме послушайте. Живяхме по плът, нека накрая да заживеем по дух. Живяхме в удоволствия, нека се решим да поживеем и в добродетели. Живяхме в нехайство, нека да заживеем в покаяние. Защо се гордееш ти, който си пръст и пепел? Защо си надменен, човече? Защо вдигаш високо челото си? Защо се надяваш на славата на света и на своето богатство? Ела с мен на гробището, моля те, и нека видим тайнствените неща там: природата ни се разпада, костите са оголени, телата са изгнили. Ако си мъдрец, проумей. Ако си разумен човек, кажи ми, в името на Бога, кой там е цар и кой е от престолюдието, кой е благородник и кой роб, кой е мъдрец и кой невежа? Къде е красотата на младостта, къде е приятният поглед, къде са милорвидните очи, къде е изящният нос, къде са огнените устни, къде са красивите скули, къде е високото чело? Не е ли пепел всичко? Не е ли прах? Не е останало само дим? Не е ли всичко зловоние и пръст, проядена от червеи? Не е ли всичко смрад?

Изпревари края на твоята душа с покаяние и обръщение, защото покаянието има сила само на земята - в ада то е безсилно.

Нека помислим за това, братя, нека си представим последния ден - докато има време, да се отвърнем от пътя, по който досега сме се лутали. Ние сме изкупени със скъпоценната кръв на Христос. За тебе, човече, Бог се яви на земята и нямаше място, където да преклони глава. Става чудо! Осъдените водят Съдията на съд. Животът се приобщава към смъртта. Творецът е бит от творението. Този, Когато не могат да погледнат висшите ангели, търпи поругание от роби, прикован е на кръста, дават Му да вкуси жлъчка, смесена с вино, пробождат Го с копие и е положен в гроб, а ти, о, човече, си безразличен, ти гремеш и пренебрегваш всичко това! Не знаеш ли, че дори ако беше пролял цялата си кръв, ти не би постигнал нищо? Защото са различни Кръвта на Господа и кръвта на роба (т.е. на Твореца и на сътворения).

Изпревари края на твоята душа с покаяние и обръщение, защото покаянието има сила само на земята - в ада то е безсилно. Покаянието отваря небето за човека, въвежда го в рая, побеждава дявола. Грешен ли си? Не се отчайвай. Ако всеки ден съгрешаваш, всеки ден се покайвай. Нали постъпваме така със старите къщи - когато има нещо развалено в тях, изваждаме гнилите части и слагаме нови, т.е. не преставаме да се грижим за ремонта на жилищата си. Същото трябва да правим и със себе си: днес си овехтял от греха? Обнови се чрез покаяние.

"Може ли - ще кажеш - този, който се е покаял, да се спаси?" Разбира се, че може. Дори целия си живот да си прекарал в грях, ако се покаеш, ще бъдеш спасен. Откъде става ясно това? От човеколюбието на твоя Господ. Нима само на твоеето покаяние се надявам? Нима само твоеето покаяние може да унищожи тежките пороци? Ако съществуваше единствено твоеето покаяние, щеше да те принуди справедливостта да трепериш. Но с твоеето покаяние се съединява милосърдието на Бога, а то няма граници, и гумите не могат да обяснят Неговата благодат.

Морето, макар да е голямо, има предели, а Божието човеколюбие е безпределно. Казвам го не за да ви направя немарливи, но за да пробудя във вас най-живото усърдие за покаяние.

Ако си грешник - влез в църквата, за да изповядаш греховете си. Ако си праведник - влез в църквата, за да не изгубиш праведността си. Уедини се поне за час, остави всичките си житейски грижи, събери мислите си и строго изпитай своята съвест: къде си съгрешил в ума си, гумите и делата си? В какво си съгрешил пред Бога и пред своите ближни? Разкай се, тъжи и плачи за своите грехове, а главното - вземи твърдо решение да не ги повтаряш вече. И когато се подготвиш по този начин, моли се, покайвай се и знай, че ще получиш прошка от Господа.

Трябва да се покайваш безрезервно, тъй като често се случва, когато си признаваме някакъв грях, да започ-

нем да се оправдаваме, да прехвърлим вината върху другите. Не забравяй, че като обвиняваш не себе си, а другите, ти вече не се изповядваш, а осъждаш ближния. Излиза, че идваш при Бога с един грях и си отиваш с два, идваш грешен и си отиваш още по-грешен.

Но когато без срам, безрезервно се покаеш, получаваш прошка и благословение от Бога и си отиваш с мир.

Сега, след като си се покаял, остава да изпълниш най-важното и най-необходимото: занаяг да не грешиш и да поправиш предишните си престъпления.

Първо, ако имаш вражда с някого, помири се с него и му прости, защото Господ казва: "Ако простите на човеците презрешенията им, то и небесният ви Отец ще прости на вас. Но ако вие не простите на човеците презрешенията им, то и вашият Отец няма да прости вашите презрешения" (Мат. 6:14-15).

Второ, ако имаш с някого греховно приятелство, ако изпитваш към някого престъпна любов - отхвърли ги. Трето, ако си обидил някого, ако си взел нещо чуждо, върни го, непременно го върни (ако не е възможно непосредствено, тогава чрез трето лице или чрез Църквата). Ако не изпълниш всичко това, изповедта ти вече няма да е изповед, а празнословие.

В сътворението на вселената Бог е показал всемогъщата Си десница, в изкуплението Той е открил любвеобилността на бащинското Си сърце.

Иван Златоуст